

ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาเปรียบเทียบการให้ทานสมัยพุทธกาลกับการให้ทานของ
ชาวดำบลนาเลิง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

ผู้วิจัย : พระครูโพธิชยธรรม (บุปผาสังข์)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาประมวล ฐานตฺโต, ดร. ป.ธ. ๖, พธ.บ.(ภาษาไทย),
M.A. (Ling), M.A., Ph.D.(Pali & Bud).

: ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ ป.ธ.๙, พธ.บ. (ปรัชญา), M.A. (Bud.),
พธ.ค. (พระพุทธศาสนา)

: ดร.ประยูร แสงใส, ดร. ป.ธ. ๔, พ.ม., พธ.บ., P.G. Dip. In
Journalism., M.A. (Ed), Ph.D. (Ed).

วันที่สำเร็จการศึกษา : ๘ / กุมภาพันธ์ / ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการให้ทานสมัยพุทธกาลกับการให้ทานของ
ชาวดำบลนาเลิง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด” มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการให้ทานในสมัย
พุทธกาล เพื่อศึกษาการให้ทานของชาวดำบลนาเลิง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด และเพื่อศึกษา
เปรียบเทียบการให้ทานในสมัยพุทธกาลกับการให้ทานของชาวดำบลนาเลิง อำเภอเสลภูมิ
จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการศึกษาพบว่า ทาน หมายถึง การให้ การบริจาคสิ่งของภายนอกคือปัจจัย ๔ ตลอด
ถึงการให้ชีวิตเป็นทาน โดยสรุปมี ๒ ประเภทคือ อามิสทาน และธรรมทาน วัตถุประสงค์ ๑๐ ประการ
จัดเป็นอามิสทาน ส่วนธรรมทานคือการสั่งสอนธรรมตลอดจนแนะนำในสิ่งที่เป็นประโยชน์ วัตถุประสงค์
สิ่งของที่ชาวพุทธดำบลนาเลิงได้ถวายทานที่เป็นอาหารบิณฑบาต เช่น ข้าว ผลไม้ ผัก ปลา เนื้อ เป็นต้น
เครื่องนุ่งห่ม ได้แก่ ไตรจีวร ที่อยู่อาศัย เช่น กุฏิ ที่นอน เตียง เป็นต้น ยารักษาโรค ได้แก่ ฝา
แผ่นปัจจุบัน รวมทั้งน้ำผึ้ง น้ำอ้อย เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการให้ทานที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เช่น ให้เพราะประสบ
ผู้รับ หากไม่ให้ก็จะเก้อเขิน, ให้เพราะกลัวถูกติเตียนว่าเป็นคนตระหนี่ ไม่รู้จักให้ทาน จึงต้องฝืนใจ
ให้, ให้เพราะคิดว่าเป็นการตอบแทนที่เขาเคยได้ให้แก่ตน, ให้เพราะหวังผลตอบแทนจากเขา คือเมื่อ
ตนให้เขา เขาก็ต้องให้คืน, ให้เพราะคิดว่าการให้ทานเป็นการดี, ให้เพราะเห็นว่าพระสงฆ์หุงข้าวฉัน
เองไม่ได้ หากจะไม่ให้ก็เป็นการไม่ควร, ให้เพราะหวังชื่อเสียง, ให้เพื่อพัฒนาจิต นอกจากนี้ยังให้

เพื่อปรารถนาสมบัติในชาตินี้คือความเป็นอยู่สุขสบาย และปรารถนาการได้เกิดเป็นเทวดา ส่วนชาว
 ตำบลนาเลิงให้เพื่อต้องการเกิดในสวรรค์ กำจัดความเหินแกล้ว ช่วยเหลือสังคม ต้องการบำรุงพระ
 ศาสนา ต้องการความสุข อนุเคราะห์และตอบแทนบุญคุณ ต้องการร่ำรวย สงเคราะห์เพื่อนมนุษย์
 ช่วยเหลือคนพิการ และผู้ประสบภัยต่าง ๆ เมื่อเปรียบเทียบแล้วจะเห็นว่า การให้ของชาวตำบลนา
 เลิงนอกจากจะให้ทานเพื่อประโยชน์ตนแล้วยังให้ทานเพื่อประโยชน์คนส่วนมากด้วย

แรงจูงใจในการให้ทานในคัมภีร์พระพุทธศาสนา เช่น เห็นคนอื่นลำบาก จึงให้เพื่อ
 อนุเคราะห์เขา ให้เขามีความเป็นอยู่ที่สบาย, ให้เพื่อบูชาคุณ เป็นการได้ตอบแทนคุณงามความดีของ
 บุพพการีชน, ให้เพราะเชื่อว่าอานิสงส์ของท่านทำให้ได้ทิพยสมบัติ ที่เป็นด้านลบ เช่น ให้เพราะ
 หวังความมีชื่อเสียง ส่วนแรงจูงใจในการให้ทานของชาวตำบลนาเลิงคือ ปรารถนาได้ไปเกิดใน
 สวรรค์ หวังตอบแทนคุณพระศาสนา เชื่อว่าการให้ทานทำให้มีโชคลาภ ร่ำรวย และต้องการ
 ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ผู้เดือดร้อน โดยสรุปคือให้เพราะแรงจูงใจด้านลบและด้านบวก และให้เพราะ
 ถูกความปรารถนาสมบัติในชาติปัจจุบันกระตุ้นและความปรารถนาสมบัติในชาติหน้ากระตุ้น

อานิสงส์ของการให้ทานตามหลักพระพุทธศาสนาในคัมภีร์อังคุตตรนิกายคือ ผู้ให้ทาน
 ย่อมเป็นที่รักที่พอใจของคนทั้งหลาย สัตบุรุษหรือคนดีก็คบหาผู้ให้ทานนั้น ทำให้มีชื่อเสียงดีงาม
 ไม่เหินห่างจากกรรมของคฤหัสถ์ และหลังจากตายแล้วย่อมเกิดในสุคติโลกสวรรค์ ส่วนชาวตำบล
 เลิงเห็นว่า เป็นการได้กำจัดความตระหนี่ให้หมดสิ้นไป เป็นเหตุให้ได้บรรลุนิพพาน ทำให้ใจสบาย
 ได้รับการยกย่องจากสังคม เป็นที่นับถือของชุมชน เป็นบุญกุศลแก่ตนเอง และทำให้ประสบโชคใน
 บางโอกาส ซึ่งความเข้าใจประการสุดท้ายของชาวบ้านนี้อาจทำให้ถวายทานเพราะความเห็นผิด
 หรือตกเป็นเหยื่อของผู้แสวงหาประโยชน์จากคนทำบุญได้ ดังนั้น จึงควรได้ยึดตามหลัก
 พระพุทธศาสนา

Thesis Title : A Comparative Study of the Giving During the time of the Buddha and the Giving by the People in Nalueng Sub-District Villagers, Selaphum District, Roi-Et Province

Researcher : Phrakru Bodhichaiyadhamma (Bupphasang)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Phramaha Pramuan Thānadatto, Pali VI, B.A.(Thai),P.G.Dip.in I.P.R.(Phi.&Religion), M.A. (Ling.),M.A.(Pali&Bud.), Ph.D. (Pali& Bud.)

: Assist.Prof. Dr.Sowit Bamrungphak, Pali VII,B.A.(Phi.),M.A.(Bud.),Ph.D.(Buddhist Studies)

: Prayoon Saengsai Pali.IV, B.A., M.A.(Ed),P.G.DIP.in Journalism Ph.D.(Ed)

Data of Graduation : 8 / February / 2013

ABSTRACT

The main objectives of this thesis are: to study the practice of giving during the time of the Buddha, to ascertain the practice of giving cultivated by the people in Na-lueng Sub-district, Selaphum district, Roi-et Province, and to do a comparative study of these two.

The result of study found that ‘Dana’ means giving, gift, charity, liberality. Generally, there were two types of giving: Amisadana (material gift) and Dhammadana (gift of truth or spiritual gift). Mostly, the people in Na-lueng Sub-district likely to offer food to the monks in the time of am-gathering in the morning. They also offered all required facilities to the monks such as robe, housing, medicine, and so on.

According to the discourses, there were several objectives of giving: giving for earning more, giving because of fear, giving for better fame, giving for spiritual cultivation, giving for being born in better life, and so on. However, the people in Na-lueng Sub-district practiced giving with the hope of being born in the heaven, to help other fellow, to support Buddhism, to earn merit and richness.

The determinative factors that led one to practice giving, according to the Buddhist literature, were: seeing suffer being in difficulty, help him or her to live in comfort, giving for being in gratitude toward ones parents, and giving for earning fame and good luck. Collectively, giving was rooted by either positive or negative intention. The first was recommended by the Buddha, because it led one to further spiritual cultivation- liberation. While, the last one brought the beings to the cycle of Samsaric process.

Last but not least, the advantage of giving was reported in the Angutara nikaya thus those who often practice giving will be love by the public and he or she will be reborn in the heaven after death. But the people in Na-lueng Sub-district pointed out the giving for removing the greediness in the mind of a man was the right way of giving, and this could eventually lead one to realize liberation or nibbana. However, some people believed that giving could bring good luck also. This second opinion toward giving of the people in Na-lueng Sub-district might be at risk to those groups of people who seek some benefit coming with giving. Therefore, before cultivating giving the Buddhist should know the right way of giving.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงไม่ได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือเกื้อกูลจากบุคคลหลายท่านทั้งในส่วนที่เป็นอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ อาจารย์ดำเนินการสอบวิทยานิพนธ์และโยมผู้อุปถัมภ์ปัจจัย ๔

ขอกราบขอบพระคุณพระมหาประมวล ฐานทศโต,ดร. ประธานควบคุมวิทยานิพนธ์ ดร.ประยูร แสงใส และ ผศ.ดร.โสวิทย์ บำรุงภักดิ์ ซึ่งคอยให้คำแนะนำและให้กำลังใจเป็นอย่างดีแก่ผู้วิจัยและมีส่วนสำคัญในการทำวิทยานิพนธ์นี้มีเนื้อหาสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณอาจารย์ สนั่น ประเสริฐ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์วิเคราะห์วิจารณ์เกี่ยวกับหัวข้อวิทยานิพนธ์จึงได้หัวข้อที่ต้องการและอาจารย์ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในหัวข้อวิทยานิพนธ์เล่มนี้ด้วย

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น และห้องเรียนจังหวัดร้อยเอ็ด ที่อำนวยความสะดวกในการยืมหนังสือ

คุณงามความดีอันเกิดจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ด้วยความทุ่มเททั้งร่างกายและแรงใจอย่างเต็มสติปัญญา กำลังความสามารถ ขอมอบให้แก่โยมพ่อบิดามารดา ตลอดถึงครูอุปัชฌาจารย์ ท่านผู้มีพระคุณ ผู้อุปการคุณทุกท่าน ผู้วิจัยเชื่อมั่นอย่างยิ่งว่าผลการวิจัยในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์แก่สาธารณชน และเหล่าพุทธศาสนิกชนตามสมควรแก่สติปัญญาของผู้ที่ใคร่ในการศึกษาค้นคว้า

พระครูโพธิชยธรรม (บุปผาสังข์)

๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๕